

ВПЛИВ СТРОКІВ СІВБИ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ КУКУРУДЗИ

Дробіт О. М., магістр 1-го року навчання*

**Науковий керівник: к. с.-г. наук, доцент Бараболя О.В.*

Досліджено врожайність та строки сівби гібриду кукурудзи Дніпровський 337 МВ.

Кукурудза одна з основних зернових і кормових культур. Розширення її посівів, збільшення врожайності є важливим резервом збільшення валових зборів зерна та одержання доброякісного корму.

Магістральний напрямок у збільшенні виробництва зерна кукурудзи широке впровадження інтенсивної технології, в основі якої лежить поточне і високоякісне виконання усіх робіт в чітко визначені строки, використання оптимальних норм добрив, високоефективних гербіцидів, удосконалення машин і знаряддя комплексної механізації, використання високопродуктивних гібридів [7].

Сучасна технологія вирощування кукурудзи повинна базуватись на біологічних особливостях гібридів, які б давали найбільшу віддачу від застосування комплексу агротехнічних заходів з урахуванням вимог рослин в окремі періоди їх росту і розвитку. Кваліфіковане виробництво кукурудзи передбачає урахування ґрунтово-кліматичних особливостей, що дає можливість повніше використовувати сприятливі умови і послаблювати або повністю ліквідувати вплив несприятливих факторів середовища. Для цього потрібно правильно розміщати кукурудзу в сівозмінах, застосовувати такий обробіток ґрунту і механізований догляд за рослинами, який би ліквідував негативний вплив бур'янів на продуктивність і якість продукції [32].

Як показали наші дослідження, найбільшу врожайність забезпечили гібрид Дніпровський 337 МВ.

На тривалість вегетаційних міжфазних періодів суттєво впливали строки сівби і погодні умови року.

Так, за сівби 25 квітня повні сходи кукурудзи появились у 2007 р. на 12 день, у 2008 р. - на 14 день, у 2009 р. - на 16 день. За сівби 5 травня сходи появились раніше: в 2007 р. на 9 день, 2008 р. - на 12, в 2009 р. - на 8 день, за сівби 15 травня відповідно до років – на 8, 10 і 7 день.

Результати цих досліджень свідчать, що тривалість періоду сівба - сходи залежать від температурного режиму. При сівбі в більш пізні строки проходило інтенсивне наростання активних температур, тому період появи сходів скорочувався.

Погодні умови характеризували відносною швидкістю наростання температур повітря, що в свою чергу зумовлювало скорочення першої половини вегетації та, в кінцевому рахунку, мало істотний вплив на період вегетації в цілому. Так, за сівби 15 травня вегетаційний період у 2007 р. - скоротився на 8 діб, у 2008 р. - на 9 діб і в 2009 р. - на 8 діб.

Отже, результати фенологічних спостережень за ростом і розвитком кукурудзи показують, що за сівби 25 квітня — сходи були більшими, ніж за сівби 5 та 15 травня. Середньодобові температури мають значний вплив на

швидкість проходження окремих фенофаз і загальну довжину вегетації. Це добре помітно при сівбі насіння в ранні строки. Сівба в більш пізні строки скорочує період сходи - цвітіння волоті, а тривалість періоду цвітіння волоті - повна стиглість збільшується. Дані тривалісті міжфазних періодів вегетації гібриду Дніпровський 337 МВ залежно від строків сівби показують, що вегетаційний період рослин кукурудзи за період досліджень при пізній сівбі зменшується у порівнянні з ранньою сівбою – 25 квітня.

Дослідженнями встановлено, що висота рослин в ці роки за пізніх строків сівби зменшувалась порівняно з раннім строком.

Площа листової поверхні усі періоди визначається залежно від строку сівби.

Результати досліджень свідчать, що за раннього строку сівби площа листової поверхні була більшою, ніж за пізнього. В досить сприятливому за погодними умовами для росту і розвитку кукурудзи в 2009 році площа листової поверхні була більша, ніж в інші роки.

Вологість зерна кукурудзи в усі роки вивчення найменшою була за сівби 25 квітня, найбільша – за сівби 15 травня.

Враховуючи вологість кукурудзи залежно від строків сівби можна відмітити, що вологість зерна кукурудзи різних за скоростиглістю гібридів змінювалась у такій послідовності: чим пізніший строк сівби, тим вологість була вищою.

Визначення висоти прикріплення розвинутого початка проводили у фазі молочно-воскової стиглості зерна.

Так висота прикріплення початка, як показник придатності рослин до механізованого збирання, від строку сівби, максимуму набуває при сівби 25 квітня зі зменшенням даного показника при сівбі 5 і 15 травня.

Отже, найбільша кількість початків на 100 рослин за сівби 25 квітня, а найменша за сівби 15 травня. Найбільша кількість рослин з одним качаном спостерігалось при сівбі 15 травня, а найменша – при сівбі 25 квітня. Найбільша кількість рослин з двома початками була зафіксована за сівби 25 квітня, а найменша за сівби 15 травня.

Щодо маси початка то максимальною вона виявилась за сівби 25 квітня, а мінімальною вона була за сівби 15 травня. Найбільша маса зерна з початка спостерігалась при сівбі 5 травня, а найменша за сівби 15 травня.

Облік урожайності зерна кукурудзи проводився з кожної ділянки польового дослідження в перерахунок на вологість 14 %.

Результати досліджень показали, що максимальна врожайність кукурудзи формується за сівби 5 травня, дещо менша за сівби 15 травня і ще менша за сівби 25 квітня. Така закономірність спостерігається в усі роки спостережень. Так, у 2007 р. врожайність зерна кукурудзи за сівби 5 травня становила 55,2 ц/га, за сівби 25 травня вона зменшилася на 5,3 ц/га, за сівби 15 травня – на 4,0 ц/га, у 2008 р. за сівби 5 травня урожайність зерна становила 59,3 ц/га, а за сівби 25 квітня зменшилась на 6,5 ц/га, 15 травня – на 6,2 ц/га, у 2009 р. за оптимального строку сівби вони становили 67,2 ц/га, за раннього зменшилась на 11,8 ц/га, за пізнього – 9,1 ц/га. Тобто, оптимальним строком сівби, за якого формується найбільша врожайність є 5 травня.